

TÖRÖK DÉNES (1951–2007)

2007. november 13-án elhunyt Török Dénes, aki közel 30 évig dolgozott szinoptikusként az Országos Meteorológiai Szolgálatnál. Hamvait a kelenföldi Szent Gellért plébánia-templom urnatemetőjében helyezték örök nyugalomra.

Szombathelyen született 1951. május 7-én. Matematika-fizika szakon tanult az ELTE-n, amikor kollégiumi szobatársának példája nyomán felvette a meteorológus szakot is. Szobatársával, Bozóki Istvánnal együtt voltak pályakezdők 1975-ben az akkor megalakult Általános Repülésmeteorológiai Osztályon. Feladatuk a közforgalmon kívüli repülés meteorológiai kiszolgálása volt, emellett a közúti igazgatóságok számára is készítettek előrejelzéseket. A Vissy Károly vezetése alatt megkezdett munka előfutára volt annak, amit ma mezoszoptikai időjárási analízisnek, nowcasting előrejelzésnek, veszélyjelzésnek és riasztásnak nevezünk. 1980-ban, az osztály átszervezése után került át a rövidtávú előrejelzők csapatához. Ettől kezdve a „Várható időjárás holnap estig” kezdetű prognózisok megfogalmazása volt a feladata az Időjárási napijelentés című kiadvány és az előrejelzések felhasználói részére, többek között a siófoki Viharjelző Observatóriumban és vitorlázórepülő versenyeken. Sikeresen letette a Magyar Rádió nyelvi vizsgáját, és ettől kezdve rendszeres szereplője lett a rádiós időjárásjelentéseknek. 1985-től a Magyar Televízióban is közreműködött az Ablak című műsor időjárási tájékoztatóiban. Az OMSZ történetét jellemző sorozatos átszervezések, kisebb-nagyobb létszámcsökkentések nyomán 2004 nyarán a Duna Tévéhez igazolt. Ettől kezdve a határon inneni és túli magyarság számára készítette, és mutatta be előrejelzéseit.

Dénessel egyetemista koromban ismerkedtem meg személyesen, majd az 1980-as évek végén találkoztunk gyakrabban, amikor másfél éven keresztül gyakornok voltam az előrejelzők mellett. Ezek még más idők voltak! Számítógépek alkalmazása nélkül, numerikus előrejelző modellek, digitális radar- és műholdképek nélkül készültek

az előrejelzések. Emlékszem akkori „nagy öregjeink” mondására: „Hogyan készül a prognózis? Magad elé teszed a szinoptikus munkatérképet, előveszed a topográfia-térképeket és a rádiószondás felszállásokat, és addig nézed őket, amíg ki nem kerekedik fejedben a prognózis szövege.” Úgy is fogalmazhatnánk, hogy a meteorológusi felkészültség mellett nagy szerepe volt az intuíciónak, a szakmai megérzésnek, a természet folyamatait felismerő beelátásnak. Ma már pontosan tudjuk, a matematika és a fizika egyenletei is igazolták, miben rejlik az előrejelzések bizonytalansága. A prognózisikészítés kényszere az elmúlt évtizedekben gyakran állította próbatétel elé az ügyeletes szinoptikusokat. Hogyan lehet kezelni ezt a stresszhelyzetet? Mindenkinek más módszere van rá. Egyesek a sztoikus bölcsek nyugalomával teszik túl magukat a megváltoztathatatlanon. Mások hangos dühkitörésekkel könnyítenek magukon, megint mások pótcelexvésekbe menekülnek. Vannak olyanok is, akik végtelennek tűnő, belülről fakadó lelki derűvel veszik tudomásul azt, hogy még a legnagyobb odaadással végzett munka is sikertelen lehet akkor, ha valaki időjárási előrejelzésekkel foglalkozik.

Dénesből ezt a derűs nyugalmat éreztem áradni. Számomra példamutatóan kezelte, amikor egy-egy sikertelen prognózis után jelentkezett a felháborodott ügyfél. Az sem zökkentette ki lelki nyugalomból, ha a hírszerkesztők cenzúrázták az egyébként hétköznapiak tűnő olyan meteorológiai szakkifejezéseket, mint a „ciklon” és az „anticiklon”. Most is fülemben cseng szavainak malíciózus felhangja, ahogy elmondta: „időjárásunkat egy magasnyomású léggöri képződmény, úgynevezett anticiklon határozza meg.”

Ez a lelki derű, és ez a csöppnyi malícia fog emlékeztetni rád. Nyugodj békében!

Gyuró György

A negyedik aranyokleveles meteorológus évfolyam

Immár a negyedik meteorológus évfolyam vehette át jubileumi oklevelét 2007. október 26-án az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szenátusának nyilvános ülésén annak emlékére, hogy 50 évvel korábban tettek sikeres államvizsgát. Az ELTE Egyetem téri Dísztermében megtartott ünnepségen Dr. Hudecz Ferenc rektor, a szerves kémia professzora tartott köszöntő beszédet, majd a Természettudományi Kar dékánja, Dr. Michaletzky György, a valószínűségelmélet és statisztika professzora nyújtotta át a díszokleveleket. Az alábbiakban közreadjuk a rektori üdvözlő beszéd szövegét, amely-

ből sok érdekes információt tudhatunk meg az egyetem történetéről.

„Tisztelt ünnepi Közgyűlés, kedves Vendégeink! Hölgyeim és Uraim! Egyetemünk 373. tanévének kiemelkedő eseménye a mai ünnepség. Az Egyetem Szenátusa, a rektori vezetés, a Karok vezetőinek nevében tisztelettel és szeretettel köszöntöm Önöket ezen a „diplomaosztó” ünnepi közgyűlésen.

Ma nem akármilyen, mondhatni különleges, diplomák átadására kerül sor. Ezekben az okiratokban az Egyetem az Önök 70, 65, 60 vagy 50 éves szolgálatát ismeri el, köszöni meg. Nagy öröm számomra, hogy a mai napon több mint 200 volt hallgatónk van alkalmam köszönteni. Most a délelőtti folyamán adhatom át a Természettudományi Kar dékánjának javaslatára a rubin-, a vas-, a gyémánt- és az aranydiplomákat geológus, geofizikus, meteorológus, földrajz, biológus, vegyész, biológia-kémia szakos tanároknak. Külön szeretettel gratulálok rubin diplomásainknak, akik 1937-ban végeztek az akkori Bölcsészettudományi Karon. Abban az évben, az akkori Pázmány Péter Tudományegyetemnek valamivel kevesebb mint 5000 hallgatója volt. Közülük több mint 2000-en jártak a Jogi és Államtudományi Karra, az orvostanhallgatók 927-en voltak és a bölcsészek – a második legnagyobb karként – közel 1600 diákot oktathattak. Nem lehetettek könnyű egyetemi évei azoknak a mai vas diplomásoknak sem, akik 5 évvel később, 1942-ben vagy azoknak a gyémánt diplomásoknak akik a második világháborút követően, 1947-ben, a felszabadulás után vették át a tanulmányok sikeres befejezését igazoló okiratot.

1949 május 16-án 22 tanszék, a fizika-kémiai és az embertani intézet, valamint a botanikus kert a Pázmány Péter Tudományegyetemen belül önálló Természettudományi Karrá alakult. Tanulmányaikat a mai nap aranydiplomásai már ezen a karon, és az 1951 szeptemberétől Eötvös Loránd, a világhírű fizikus és volt rektor nevét viselő tudományegyetemen kezdhették meg. Igen nagy a valószínűsége annak, hogy az Önök, aranydiplomások személyében köszönhetem az második ELTE-s évfolyam tagjait. Érdemes megemlíteni azt is, hogy az 1956/57-es tanévben Egyetemünknek 6292, köztük közel 1000 végzős hallgatója volt. Érdekes adat tanúskodik az akkori diákok szorgalmáról: az Egyetemi Tanács 1953 május 17-én tartott ülésén a rektor arról számolt be, hogy az órák látogatottsága 85–90%-os.

Hölgyeim és Uraim, kedves ünneplő közönség! Engedjék meg, hogy néhány szóval beszámoljak a mai ELTE-ről. Örömmel jelenthetem, hogy 32000 hallgatóját, a képzés és a kutatás minőségét, nemzetközi kapcsolatrendszerét és presztízsét tekintve az ELTE az ország egyik meghatározó, elit, állami felsőoktatási intézménye.

Megőrizve hagyományainkat, az Egyetem kínálja Magyarországon a szakok legszélesebb választékát. Az

1524 főt számláló oktatói kar szakmai minősége az országban egyedülálló: az oktatók közül 33-an tagjai az MTA-nak, 71% pedig PhD fokozattal rendelkezik. A doktori képzésben az ELTE eredményessége kiemelkedő: az országban évente kiadott PhD oklevelek 26%-a az ELTE-ről kerül ki. Az Egyetemen 20 ELTE-MTA kutatócsoport működik. Botanikus kertünk és az Egyetemi Könyvtár gyűjteménye Európában egyedülálló. Mindannyian büszkék lehetünk arra is, hogy az Egyetem egykori oktatói és hallgatói jelentős szerepet tölthettek és töltenek be, az oktatásban, a tudományos, a szakmai, a politikai közéletben, köztük 5 Nobel díjasunk és két Wolf díjas hallgatónk/professzorunk.

Engedjék meg, hogy befejezésül a Szenátus és a magam nevében köszönetet mondjak Önöknek, hogy tanárként az iskolában, egyetemen, kutatóintézetben, iparban vagy az államigazgatásban, tanácsokban, önkormányzatokban, itthon vagy külföldön helyt álltak és öregbítették egyetemünk jó hírét. Remélem, hogy az ELTE-én 70 vagy 50 évvel ezelőtt szerzett tudás – kiegészítve és megújítva – lehetőséget adott Önöknek, hogy hivatásuknak élve, szép szakmai eredményeket mondhatnak magukénak. Köszönöm, hogy az Egyetem hallgatói voltak.

Végezetül arra kérem Önöket arra, hogy észrevételeikkel, tanácsaikkal támogatásuk, segítsék Egyetemünket, a Kart, ahol tanulmányikat folytatták. Várjuk önöket, számítunk Önökre. Köszönöm megtisztelő figyelmüket.”

Szerkesztőségünk nevében is további sok sikert és jó egészséget kívánunk az újabb aranyokleveleseknek.

Végül szeretnénk megemlékezni azokról, akiknek a munkája lehetővé tette a jubileumi oklevelek elkészítését és az ünnepség zavartalan megtartását. Borbély Andrea és Taraszár Andrea a TTK Dékáni Titkárságának munkatársai immár negyedik alkalommal gyűjtötték össze az 50 évvel korábban végzetek jelentkezési lapjait, megszervezték az Egyetemi Szabályzat szerint szükséges ügymenetet, és egyenként törődtek a jubiláló értesítésével. Köszönjük a közreműködést.

Gyuró György